

Datum

2020-10-15

Vår referens

Lotta Heckley

Controller

lotta.heckley@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss - Fortsatt analys av bakomliggande orsaker till kostnadsutveckling och budgetavvikelse inom arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter ASN-2020-12666

Sammanfattning

Stadskontoret har, tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, på uppdrag av kommunstyrelsen, utrett de bakomliggande orsakerna till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelserna inom arbetsmarknads- och socialnämnden.

Stadskontoret har skickat en andra delrapport på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden för yttrande inför kommunstyrelsens sammanträde i november.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar den rapport som stadskontoret har skickat på remiss. Förvaltningen delar de slutsatser som dras i rapporten.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende stadskontorets rapport om *bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen inom arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter, Delrapport 2* enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart

Beslutsunderlag

- Bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelsen inom arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter - delrapport 2
- Förslag till yttrande bakomliggande orsaker delrapport 2
- G-Tjänsteskrivelse ASN 201022 Bakomliggande orsaker till kostnadsutvecklingen

Beslutsplanering

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-10-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen, avdelningschefer.

Ärendet

Stadskontoret har, tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, på uppdrag av

kommunstyrelsen, utrett de bakomliggande orsakerna till kostnadsutvecklingen och budgetavvikelseerna inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen.

Utredningen har i *delrapport 2* studerat arbetsmarknads- och socialnämndens kostnader inom ramen för hemlöshet samt ramen för arbetsmarknads- och socialnämnden. Utredningen har även studerat konstruktionen med separata ekonomiska ramar där nämnden har ett resultatansvar enbart för vissa. Nämndens kostnader inom ramen för ekonomiskt bistånd analyserades i delrapport 1 som nämnden tog del av i augusti 2020.

Stadskontoret har skickat *delrapport 2* på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden för yttrande inför kommunstyrelsens sammanträde i november.

Sammanfattning av stadskontorets slutsatser

Stadskontoret har i sin rapport skrivit fram sammanfattande slutsatser som återges nedan.

1. Den nuvarande ramkonstruktionen har både för- och nackdelar

Stadskontoret anser att det finns anledning att se över dagens ramkonstruktion. Riskerna med separata ramar är att resurser låses in i olika ramar vilket kan förhindra att viktiga satsningar görs då minskade kostnader inte kan räknas hem. Redan idag finns undantagsregler från en renodlad ramkonstruktion, men det är inte säkert att dessa är tillräckliga. Med en enda ram försvinner risken att resurser låses in, men verksamheten kan behöva skyddas mot oförutsedda och ej påverkbara kostnadsökningar i ekonomiskt bistånd eller hemlöshet. Även för detta kan dock skrivningar läggas till som kan skydda verksamheten.

2. Kostnaderna inom ramen för arbetsmarknads- och socialnämnden liknar dem i socioekonomiskt jämförbara kommuner

Stadskontoret lyfter betydelsen av att arbetet med att ställa om verksamheten mot fler insatser i egen regi dokumenteras och följs upp även framöver för att kunna säkerställa att nämndens kostnadsutveckling bryts och kostnaderna minskar. Samtidigt anser stadskontoret det önskvärt att nämnden också följer upp att kvaliteten inte påverkas negativt av att flytta insatser till egen regi.

3. Hemlöshetskostnaderna sjunker men ligger fortfarande högt

Stadskontoret bedömer att hemlöshetskostnaderna för Malmö stad kommer att fortsätta att minska på grund av de förändringar arbetsmarknads- och socialnämnden och dess förvaltning har infört. Kostnadsutvecklingen för Malmö stad förväntas därför att vara fortsatt nedåtgående. Stadskontoret anser det därför viktigt att nämnden fortsätter följa upp och utvärdera boendesituationen för de som efter stöd från nämnden hittar ett eget boende. Detta för att se till så att denna grupp hamnar i acceptabla boendelösningar. Vidare anser stadskontoret att det är önskvärt att nämnden utvärderar boendesituationen också för de grupper som kan antas behandlas annorlunda efter att den nya vägledningen infördes, till exempel de som får avslag.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens bedömning

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen delar de slutsatser som dras i utredningen. Rapporten gör en detaljerad kartläggning av nämndens kostnader och gör relevanta jämförelser med socioekonomiskt liknande kommuner. Vissa nyckeltal och jämförelser i rapporten kommer

förvaltningen att använda i sin uppföljning av verksamhetens resultat framöver. Rapporten är en värdefull input i nämndens fortsatta arbete mot bättre kostnadskontroll.

Förvaltningen gör följande bedömning avseende de tre sammanfattande slutsatserna i rapporten.

Den nuvarande ramkonstruktionen har både för- och nackdelar

Förvaltningen delar rapportens slutsats att ”skillnaden mellan nämndens ansvar för de ramar där man har och de ramar där man inte har resultatansvar i praktiken är relativt liten” (s.4).

Nämnden har sedan den bildades arbetat på samma sätt med alla ramar, tagit fram åtgärdsplaner och arbetat för att effektivisera på samma sätt för verksamheterna inom alla tre ramar.

Förvaltningen delar även en annan del av slutsatsen: ”En gemensam ram med resultatansvar kan dock kräva skrivningar som skyddar övriga delar av nämndens verksamhet mot plötsliga underskott till följd av förändringar som ligger utanför förvaltningens rådighet.” (s.5)

Kostnaderna för, till exempel, ekonomiskt bistånd är stora i förhållande till resten av nämndens verksamhet och påverkas av faktorer som förvaltningen till viss del inte kan påverka. I en modell med en gemensam ram med resultatansvar bedömer förvaltningen att det finns en risk för att andra verksamheter påverkas av en plötslig ökning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd.

Vid beslut om en ram med resultatansvar bedömer förvaltningen också att det blir ännu viktigare att kommunfullmäktige beslutar om en ram som är rimlig. Nämnden har i budgetskrivelse 2021 beskrivit vad den anser vara rimliga ramar för respektive budgetram.

Kostnaderna inom ramen för arbetsmarknads- och socialnämnden liknar dem i socioekonomiskt jämförbara kommuner

Förvaltningen bedömer att jämförelserna i kapitlet visar att nämnden, trots de senaste årens underskott och ökade kostnader, inte har orimliga kostnader i jämförelse med andra kommuner. Istället visar analysen att nämndens kostnader ligger i linje med socioekonomiskt jämförbara kommuner. Rapporten beskriver påverkansfaktorer som arbetsmarknads- och socialnämnden har tagit upp i delårsrapporter och årsanalyser under de senaste åren. Utredningen belyser däremot dessa faktorer med ny statistik och analys som ger ett värdefullt underlag för förvaltningen framöver.

Förvaltningens arbete med effektivisering inom arbetsmarknads- och socialnämndens budgetram inriktar sig på att ställa om i verksamheten för att öka antalet insatser i egen regi – både öppenvård och dygnsvård – samt ha fler och flexibla insatser i hela vårdkedjan för att förbättra effekten av vården och öka kostnadseffektiviteten i verksamheten.

För att kunna genomföra effektiviseringarna krävs en viss satsning i form av både nyinrättade tjänster och införskaffande av lokaler. Förvaltningen ser detta som en nödvändighet för att kunna bryta den negativa trenden med ökade externa placeringar och tillhandahålla vården i Malmö antingen i det egna boende eller i förvaltningens egna institutioner.

Förvaltningens åtgärder under 2020 och framåt bedöms leda till minskade kostnader men samtidigt fortsätter behovet av insatser hos Malmöborna att öka, framför allt hos barn och unga.

Förvaltningen bedömer att det krävs ett långsiktigt arbete med tidiga och förebyggande insatser för att minska behovet av till exempel kostsamma institutionsplaceringar för barn i Malmö. Omställningen från extern köpt vård till vård i egen regi innebär initialt högre kostnader.

Hemlöshetskostnaderna sjunker men ligger fortfarande högt

Förvaltningen delar stadskontorets slutsatser även kring hemlöshetskostnaderna. Nämnden tog del av en uppföljning av förvaltningens nya vägledning för bistånd till boende med fokus på barn- och arbetsmiljöperspektivet i februari 2020 och har beslutat att uppdra åt arbetsmarknads- och socialförvaltningen att återkomma med en skriftlig återrapport i samband med årsanalysen i februari 2021.

Förvaltningen kommer under perioden 2021-2023 att arbeta för att ytterligare öka kostnadseffektiviteten i verksamheten. Nämndens kostnader för hemlöshet minskade med cirka 13 procent mellan 2018 och 2019 och nämnden prognostiserar en minskning med 80 miljoner eller 20 procent under 2020. Förvaltningen stärker det brukarnära stödet, använder boenden i egen regi mer frekvent samt följer upp effekterna av förvaltningens nya vägledning för bistånd till boende. Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med att säkra att Malmöborna får stöd och hjälp för att hitta en egen bostad så snabbt som möjligt.

Ansvariga

Rebecca Bichis Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef